

СТАНОВИЩЕ

от д-р Георги Стефанов Петков, професор
в Аграрен факултет при Тракийски университет – Стара Загора

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'Доктор'

в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика

професионално направление 4.3. Биологически науки

докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“

Автор: *Борислава Атанасова Тодорова*

Тема: *„Еколого-социални аспекти в управлението на някои видове отпадъци“*

Научни ръководители: проф. д-р Илиана Георгиева Велчева и доц. д-р Стойка Петрова Пенкова, Биологически факултет (БФ) при ПУ „П. Хилендарски“, гр. Пловдив

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-2141 от 03.05.2019 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури за изготвяне на становище за защита на дисертационен труд за ОНС „Доктор“ на Борислава Атанасова Тодорова, редовен докторант към катедра „Екология и опазване на околната среда (ЕООС)“ при Биологически факултет.

Представеният от докторантката комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ. Всички необходими документи по процедурата за защитата на дисертацията са налични. Те са добре оформени и информацията в тях е коректна.

Борислава Тодорова е родена на 17.05.1974г. Средно и висше образование завършва (БФ при ПУ) в гр. Пловдив. Придобила е две магистърски степени - по Екология и ОПС през 1997г. и по Приложна психология през 2017г. От 2001г. и понастоящем е административен секретар на БФ, от 2016г. е и редовен докторант към катедрата по ЕООС при БФ. Декларира добри нива на владеене на английски и италиански езици и средно ниво на руски език. Умее да работи в екип, притежава умения за работа със съвременни компютърни програми, лабораторна техника и оборудване. Всичко това е добра основа за нейното успешно кариерното развитие като млад научен работник и преподавател.

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертацията е актуална, тъй като е свързана с недостатъчно проучена област по отношение на управлението на битовите отпадъци, а именно с еколого-социалния аспект, т.е. освен традиционните научни подходи, професионални знания, умения и иновации за решаване на екологичните проблеми с генерираните отпадъци, необходимо е и по-голямо разбиране от цялото общество, в т.ч. и с личен пример, как може да се подпомогне процеса по

намаляването (превенцията), рециклирането и оползотворяването на отпадъците. Планираните 6 задачи обхващат основните аспекти на проучването.

3. Познаване на проблема

Докторантката демонстрира добро познаване на проблема. Тя се позовава на 270 литературни източника (в т.ч. 65 на кирилица) и 10 сайта, които са професионално анализирани. Това е позволило правилно да се обосноват целите и задачите на собственото проучване.

4. Методика на изследването

Разделът “Материал и методи” е написан по класическите изисквания за този вид разработки. От него се добива пълна и реална представа за извършената научноизследователска работа по темата. Избраната методика е съвременна и адекватна на спецификата на изследването. Тя е позволила да се постигане напълно поставената цел.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертацията е написана на 190 стандартни машинописни страници и съдържа всички необходими раздели за такъв вид творчество. Резултатите са систематизирани и представени в 9 таблици и 44 фигури. Данните са професионално интрепретирани. Стилът е ясен и научно издържан. По структура и съотношение на материала между отделните раздели трудът отговаря на изискванията за дисертация за ОНС „Доктор”.

Формулирани са 8 извода, които произтичат от получените резултати (с изключение на правия първия извод, който е много общ). Препоръките за практиката (общо 8) в по-голямата си част са правилни и добре целенасочени. Изведените приноси – общо 13, в т.ч. 5 оригинални, 6 методологични и 2 с потвърдителен характер, са реални и значими за науката и практиката.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

По дисертацията са представени три публикации, в които докторантката е водещ автор. И трите статии са на английски език – 2 от тях са публикувани в реферирани и индексирани в Web of Science и Scopus издания, а 1 – в международно реферирано списание. Статиите са с висока научна стойност и ще дадат възможност резултатите да станат достояние, не само у нас, но и на световната научна общност.

Не познавам лично докторантката, но от представените материали, от презентацията и дискусията на предварителното обсъждане на дисертационния труд, мога да заключа, че нейния личния принос при изпълнение на научните задачи, написването на дисертацията (в т.ч. на изводите, препоръките за практиката и приносите), автореферата и публикациите, е съществен и добре открит.

7. Автореферат

Авторефератът е направен според изискванията на нормативните документи и Правилника на ПУ. Качеството е добро, а съдържанието отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Нямам сериозни критични бележки към дисертацията. Литературният преглед би могъл да бъде по-компактен, като се акцентира основно върху хранителните отпадъци, които са основен обект на проучване; Приложение № 6 за категориите отпадъци излишно обременява съдържанието на труда, тъй като съдържа информация за всички видове отпадъци.

Бъдещото използване на приносите и на получените резултати в дисертацията може да бъде в няколко направления: 1) Разширяване на еколого-социалните изследванията, не само по отношение управлението на битовите отпадъци, но по други направления в екологията и опазването на околната среда – биоразнообразие, замърсяване на въздух, води и почви, селищна екология и др.; 2) Сезиране на държавните институции (МОСВ, Министерството на образованието, други) за въвеждане на методични единици в учебните програми на учениците от началния и средния курс за ролята и значението на храните и генерираните от тях отпадъци; 3) Разработване на подходящи информационни пакети и начини за тяхното разпространение сред цялото население по ключови въпроси, касаещи същността, превенцията и генерирането на битови отпадъци.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и получени резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Биологическия факултет, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантката Борислава Тодорова **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’ на Борислава Атанасова Тодорова** в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“.

30.05. 2019 г.

Изготвил становището:

(Проф. дсн Георги Петков)